

Spataderen

In deze folder informeren we u over de behandelmogelijkheden bij spataderen. Deze tekst is een aanvulling op de informatie die u krijgt van uw behandelend specialist.

Spatader spreekuur

Tijdens het spatader spreekuur werken de vaatchirurgen en vaatlaboranten samen voor een optimale behandeling van spataderen (varices). Uitgangspunt is om u zo snel mogelijk te helpen en zorg op maat te leveren.

Wat zijn spataderen?

Spataderen zijn uitgezette en kronkelige aderen onder de huid. De medische naam voor spataderen is varices. Ze kunnen op verschillende plaatsen in het lichaam ontstaan, maar komen meestal voor in de benen.

Aderen: functie en werking

De aderen zorgen ervoor dat het zuurstofarme bloed terug kan stromen naar het hart. In de benen moet het bloed dus omhoog gepompt worden. Door de kleppen in de aderen stroomt het bloed slechts in één richting. De beenspieren, met name de kuitspieren, ondersteunen dit en werken als een 'pomp'. Bij het aanspannen van de beenspieren worden de aderen leeg gedrukt, waardoor het bloed naar boven gaat. Bij het ontspannen van de spieren vullen de aderen zich opnieuw met bloed.

Hoe ontstaan spataderen?

Spataderen ontstaan vaak door een combinatie van problemen:

- uitzetten of uitrekken van de dunne aderwand
- slecht functionerende kleppen in de aderen
- te weinig steun van omliggend spierweefsel

Wanneer de aderwand te veel uitrekt, sluiten de kleppen niet meer goed en blijft er te veel bloed in de aderen staan waardoor de wand verder uitrekt. Hierdoor werken de kleppen steeds slechter en ontstaan na verloop van tijd spataderen.

De informatie in deze folder is van algemene aard en is bedoeld om u een beeld te geven van de zorg en voorlichting die u kunt verwachten. In uw situatie kunnen andere adviezen of procedures van toepassing zijn. Deze folder is dan ook slechts een aanvulling op de specifieke (mondelinge) voorlichting van uw specialist of behandelaar.

Wie kunnen spataderen krijgen?

Eigenlijk kan iedereen spataderen krijgen maar er zijn mensen die een verhoogde kans hebben. Bijvoorbeeld bij:

- Erfelijke aanleg
Aangeboren zwakte van het steunweefsel van de aderen kan leiden tot spataderen en zorgt ervoor dat er na de behandeling, na verloop van tijd, nieuwe spataderen kunnen ontstaan.
- Zwangerschap
Spataderen ontstaan gemakkelijker tijdens de zwangerschap doordat:
 - het bindweefsel versoepelt
 - de groeiende baarmoeder de terugstroom van het bloed naar het hart belemmert
- Overgewicht
- Veel en lang (stil)staan tijdens werk of bezigheden
- Een eerdere trombose in een been
Hierdoor kunnen de kleppen beschadigd zijn, waardoor ze mogelijk gaan lekken.

De verschijnselen van spataderen

Klachten die kunnen ontstaan zijn:

- jeuk, pijn of een onrustig en vermoeid gevoel in het been
- krampen die in de loop van de dag erger worden
- 's nachts onrustige benen, iets wat minder wordt bij het opstaan en lopen
- huiduitslag, verkleuring (bruine vlekken)
- aderontsteking of een spataderbloeding
- in het ergste geval ontstaat er een 'open been', een huidzweer, die maar niet wil genezen

Vaak geven spataderen geen klachten maar vindt men ze storend of lelijk.

Onderzoek

Na een informatief gesprek en lichamelijk onderzoek, kijken we met echo-onderzoek naar de doorgankelijkheid van de grote beenaderen, de stroomrichting van het bloed en het functioneren van de kleppen. Het onderzoek is pijnloos en onschadelijk (geen straling). U kunt meekijken op een monitor.

Wanneer de dieper gelegen aderen goed functioneren, kunnen de spataderen die vlak onder de huid liggen behandeld of verwijderd worden. Het verwijderen van deze aders verandert niets aan de bloeddoorstroming van de benen en kan dus zonder problemen worden gedaan.

Wat kunt u (laten) doen aan spataderen?

Verergering voorkomen

Spataderen die geen klachten geven, hoeven vanuit medisch oogpunt niet behandeld te worden. Bij (beginnende) spataderen helpen de volgende leefregels om verergering te voorkomen:

- afvallen (zo nodig met hulp van de diëtiste) wanneer u te zwaar bent
- langdurig staan vermijden (regelmatig een stukje lopen)
- overdag steunkousen dragen
- veel bewegen (fietsen, wandelen, zwemmen; minder autorijden)

Behandelen

Afhankelijk van de uitgebreidheid van de spataderen en de uitslag van het onderzoek, zijn er verschillende behandelingsmogelijkheden:

1. 'wegspuiten' van spataderen
2. een poliklinische behandeling:
 - a. Muller flebectomie behandeling
 - b. EVLT endovasculaire laserbehandeling
 - c. Perforantectomie oppervlakkig
 - d. Lijmen middels foam behandeling
3. een operatie in dagbehandeling:
 - a. strippen van de spataderen
 - b. crossectomie in lies of knie
 - c. diepe perforantectomie
 - d. eventueel gecombineerd met EVLT en of muller behandeling

Behandelingen

1. 'Wegspuiten' van spataderen

Het wegsputten van de spataderen wordt in Máxima MC door de dermatologen gedaan. U kunt via ons of de huisarts doorverwezen worden voor een afspraak.

2. Behandeling op de polikliniek

Een poliklinische ingreep vindt plaats onder plaatselijke verdoving, op de behandelkamer van de polikliniek chirurgie in Máxima MC, locatie Eindhoven. U kunt na afloop van de ingreep meteen naar huis. **Wel is het noodzakelijk iemand mee te nemen voor vervoer.** U draagt bij voorkeur donkergekleurd ondergoed in verband met de gekleurde desinfectiemiddelen die wij gebruiken. In verband met het dragen van de steunkous en/of het drukverband vragen wij u om wijde onderkleding te dragen en geen strakke laarzen.

Let op: U mag uw benen vóór de behandeling niet insmeren met crème of bodylotion.
Dit geldt voor alle behandelingen.

a. Muller flebectomie behandeling

Hierbij wordt de ontsierende spatader verwijderd via meerdere mini sneetjes in de huid. De spatader wordt via dit sneetje met een klein haakje aangehaakt en naar buiten getrokken. Voor deze behandeling wordt u plaatselijk verdoofd. De prikjes voor de verdoving kunnen gevoelig zijn, de rest van de ingreep kan een trekkend gevoel geven.

Na de Muller flebectomie behandeling

Direct na de behandeling krijgt u een verband om de behandelde gedeelte wat dezelfde avond nog verwijderd mag worden. De pleister eronder laat u zitten tot u weer mag douchen na 24 uur. Het is het beste om na de ingreep zoveel mogelijk te gaan lopen. Soms kunt u wat blauwe plekken hebben na de behandeling, of een wat prikkelend gevoel van de huid ter plaatse. U mag gerust een pijnstiller (paracetamol) innemen als u last heeft van pijn. In principe mag u alles doen na de ingreep. Alles wat u kunt zonder klachten, kan geen kwaad.

Bijverschijnselen

Op de plaats waar de ader zat, ontstaat vaak een bloeditstorting (blauwe plek) maar die verdwijnt in de loop van een aantal weken vanzelf. Wel dient u uit de zon te blijven zolang u nog blauwe verkleuringen heeft. Dit kan een (blijvende) verkleuring van de huid geven.

Mogelijke complicaties na een Muller flebectomie behandeling zijn:

- Nabloeding, wondinfectie en trombose. Neem dan contact op met de polikliniek chirurgie of met de eerste hulp op locatie Veldhoven.
- Soms wordt een huidzenuwte gekwetst waardoor een tijdelijk dove plek ontstaat.
- Ontstekingsreactie van de behandelde ader (tromboflebitis). Het been voelt dan ter plaatse warm en pijnlijk aan en het kan wat rood zijn. Dit is niet gevaarlijk en het trekt in de loop van dagen of weken vanzelf weg. Om de klachten te verlichten, mag u een pijnstiller gebruiken.

Deze complicaties zijn zeer zeldzaam.

Nacontrole

De behandeling kent weinig ongemak. Zes weken na de behandeling hebben we een belafsprake voor controle. Bij klachten zien we u op de polikliniek, zo nodig eerder. Bij een erg uitgebreide Muller-behandeling wordt er ook weleens gekozen voor een operatie in dagbehandeling.

b. EVLT-laser behandeling

Voor lekkage in de grote oppervlakkige ader gebruiken we de EVLT-laser behandeling, als alternatief voor het klassieke strippen.

Via een klein sneetje in de huid prikken we de spatader aan. Er wordt een slangetje (laserkatheter) in de spatader omhooggeschoven. Met een echo wordt de juiste positie van deze katheter gecontroleerd. Hierna krijgt u een aantal injecties in het bovenbeen of kuit langs de te behandelen ader.

De vloeistof die we injecteren, verdooft de huid en beschermt het omliggende weefsel. De katheter geeft warmte af en wordt voorzichtig teruggetrokken door de spatader. Op deze manier wordt de binnenzijde van de wand van de spatader verhit, waardoor het bloedvat sluit.

De specialist bespreekt met u of deze methode voor u geschikt is en welke spataderen zo behandeld kunnen worden.

Na de EVLT-laser behandeling

Direct na de behandeling krijgt u een pleister op de wond. Dit mag u verwijderen als u weer mag douchen na 24 uur. Het is het beste om na de ingreep zoveel mogelijk te gaan lopen. Soms kunt u wat blauwe plekken hebben na de behandeling, of een wat prikkelend gevoel van de huid ter plaatse. U mag gerust een pijnstiller (paracetamol) innemen als u last heeft van de pijn. In principe mag u alles doen na de ingreep. Alles wat u kunt zonder klachten, kan geen kwaad. Wij adviseren u de eerste week geen intensieve sporten te beoefenen. In verband met de kans op infectie raden wij u aan om de eerste 2 weken na de behandeling niet te zwemmen, in bad of naar de sauna te gaan. Douchen kan geen kwaad.

Bijverschijnselen

Het is normaal als er na de behandeling bloeduitstortingen te zien zijn. Dit trekt vanzelf weer weg. De eerste 4 weken na de behandeling kunt u beter niet in de felle zon gaan met uw been. Dit kan een (blijvende) verkleuring van de huid geven.

Mogelijke complicaties een EVLT-behandeling zijn:

De mogelijke complicaties van een EVLT-laser behandeling zijn:

- nabloeding op de plek waar de spatader is aangeprikt
- wondinfectie en trombose; Neem dan contact op met het spatadercentrum of met de eerste hulp op locatie Veldhoven
- ontstekingsreactie van de behandelde ader (tromboflebitis). Het been voelt dan ter plaatse warm en pijnlijk aan en het kan wat rood zijn. Dit is niet gevaarlijk en het trekt in de loop van dagen of weken vanzelf weg. Om de klachten te verlichten, mag u een pijnstiller.

Als u klachten heeft neem dan contact op met de polikliniek chirurgie of met de eerste hulp op locatie Veldhoven.

Nacontrole

De behandeling kent weinig ongemak. Zes weken na de behandeling kunnen we eventueel een belafspraak maken voor controle. Bij klachten zien we u op de polikliniek, zo nodig eerder. Bij een erg uitgebreide EVLT-laser behandeling wordt er ook weleens gekozen voor een operatie in dagbehandeling.

c. perforantectomie oppervlakkig

Als een verbindingsader tussen de oppervlakkige en diepe aderen lekt wordt deze met een kleine operatie verwijderd onder plaatselijke verdoving.

De chirurg zoekt de ader die verwijderd moet worden op met het echoapparaat (duplex), waarna deze wordt afgetekend. Via een kleine snee wordt de lekkende ader onderbonden en doorgeknipt. De huid wordt daarna met oplosbare hechtingen dichtgemaakt. Hierover komt een pleister.

Na de perforantectomie

Op de plaats waar de snee is gemaakt in de huid ontstaat vaak een bloeditstorting (blauwe plek) maar die verdwijnt in de loop van een aantal weken vanzelf.

Direct na de behandeling krijgt u een verband om. Dit dient u 48 uur dragen.

We raden u aan lang staan te vermijden en veel te lopen. Begin daarmee zo snel mogelijk na de behandeling. U mag gerust een pijnstiller innemen als u last heeft van pijn. Leg het been hoog wanneer u zit of ligt. Wij adviseren u de eerste week geen intensieve sporten te beoefenen. In verband met de kans op infectie raden wij u aan om de eerste twee weken na de behandeling niet te zwemmen, in bad of naar de sauna te gaan. Douchen kan geen kwaad.

Bijverschijnselen

Het is normaal als u na de ingreep bloeditstortingen te zien zijn, dit trekt vanzelf weer weg. Wel dient u uit de zon te blijven zolang u nog blauwe verkleuringen heeft. Dit kan een (blijvende) verkleuring van de huid geven.

Mogelijke complicaties na een perforantectomie zijn:

- nabloeding, wondinfectie en trombose. Neem dan contact op met het Spatadercentrum of met de eerste hulp op locatie Veldhoven.
- Soms wordt een huidzenuwtje gekwetst waardoor een tijdelijk dove plek ontstaat.
- ontstekingsreactie van de behandelde ader (tromboflebitis). Het been voelt dan ter plaatse warm en pijnlijk aan en het kan wat rood zijn. Dit is niet gevaarlijk en het trekt in de loop van dagen of weken vanzelf weg. Om de klachten te verlichten mag u een pijnstiller.

Nacontrole

Enkele weken na de behandeling kunnen we eventueel een belafsprak maken voor controle. Bij klachten zien we u op de polikliniek, zo nodig eerder. Soms wordt er gekozen voor een operatie in dagbehandeling.

d. Lijmen middels Foam behandeling

Bij deze behandeling wordt de verbindingsader tussen een oppervlakkige spatader en de dieper gelegen ader dicht gelijmd met Foam. Met de echo wordt de ader onderzocht en met een dunne naald aangeprikt. Vervolgens wordt de lijm ingespoten en met de echo gecontroleerd dat de lijm zicht voldoende verspreid.

Na de Foam behandeling

Na de behandeling worden pleisters aangebracht op het behandelde gebied en krijgt u een drukverband dat u 48 uur moet dragen.

Wij adviseren u om lang stilstaand staan te vermijden en juist veel te lopen.

Begin hier zo snel mogelijk na de behandeling mee. U kunt indien nodig een pijnstillert innemen bij pijnklachten. Daarnaast raden wij aan om in de eerste week na de behandeling geen intensieve sporten te beoefenen.

Bijverschijnselen

Het is normaal dat u een bloeduitstorting ziet rondom de aanprikplaats, dit trekt vanzelf weer weg. Wel dient u uit de zon te blijven zolang u nog blauwe verkleuringen heeft. Dit kan een (blijvende) verkleuring van de huid geven.

Mogelijke complicaties na een FOAM-behandeling zijn:

- Lokale irritatie of ontsteking van de huid
- (oppervlakkig) trombose

Nacontrole

Enkele weken na de behandeling kunnen we eventueel een belafsprake maken voor controle. Bij klachten zien we u op de polikliniek, zo nodig eerder.

3. Operatie in dagbehandeling

Indien het gaat om een uitgebreid traject wordt er vaak gekozen om deze ingrepen te doen op de operatiekamer onder algehele narcose of een ruggenprik. U wordt opgenomen op de afdeling dagbehandeling en mag aan het einde van de dag weer naar huis. Meteen na de ingreep op de operatiekamer krijgt u een drukkend verband om het behandelde been. Dit mag af na 24 tot 48 uur, afhankelijk van wat de chirurg met u afsprekt. In een enkele geval adviseert de chirurg nadien nog om gedurende 1 of 2 weken een tubigrip te dragen overdag. Dit krijgt u dan mee van de afdeling.

Vorbereiding

- Na uw bezoek aan de polikliniek krijgt u een aanmelding voor een POS (preoperatief spreekuur). Deze ontvangt u via e-mail (Medify) of, als dat niet mogelijk is, per brief. Daarna nemen wij contact met u op om een vragenlijst in te vullen en om verdere afspraken te maken. Dit kan digitaal of via een telefonisch gesprek met een POS-verpleegkundige en, als u medicijnen gebruikt, met de apotheek.
- Het kan zijn dat u tijdelijk moet stoppen met bloed verdunnende medicijnen. Dit gebeurt altijd in overleg met uw arts.
- Afhankelijk van de operatietijd moet u nuchter naar het ziekenhuis komen. De anesthesist vertelt u of en hoe u uw medicijnen mag innemen.

a. Strippen van spataderen

Indien het technisch niet mogelijk is een EVLT-laser behandeling van de hoofdaderen te verrichten kunnen deze behandeld worden door ze te strippen. De reden om hiervoor te kiezen zal de arts met u bespreken.

De chirurg maakt twee kleine sneden (in de lies en onder de knie) en halen de spatader met de stripper uit het been. Bij uitgebreide spatadervorming verwijderen we via kleine sneetjes ook de overige uitgezette zijtakken.

Na de operatie

Op de plaats waar de ader zat, ontstaat vaak een bloeditstorting (blauwe plek) maar die verdwijnt in de loop van een aantal weken vanzelf. Na de operatie krijgt u 24 uur een drukverband om uw been. Dit zorgt ervoor dat de vorming van bloeditstortingen beperkt blijft. Het verband mag u na één dag verwijderen. We raden u aan om lang staan te vermijden en veel te lopen. Begin daarmee zo snel mogelijk na de behandeling. Leg het been hoog wanneer u zit. Wij adviseren u de eerste week geen intensieve sporten te beoefenen. In verband met de kans op infectie raden wij u aan om de eerste 2 weken na de behandeling niet te zwemmen, in bad of naar de sauna te gaan. Douchen kan geen kwaad.

Bijverschijnselen

Het is normaal als er na de behandeling bloeditstortingen te zien zijn. Dit trekt vanzelf weer weg. De eerste 4 weken na de behandeling kunt u beter niet in de felle zon gaan met uw been. Dit kan een (blijvende) verkleuring van de huid geven.

Mogelijke complicaties na strippen zijn:

De mogelijke (en zeldzame) complicaties van een stripbehandeling zijn:

- nabloeding, wondinfectie en trombose. Neem dan contact op met het Spatadercentrum of met de eerste hulp op locatie Veldhoven.
- ontstekingsreactie van de behandelde ader (tromboflebitis). Het been voelt dan ter plaatse warm en pijnlijk aan en het kan wat rood zijn. Dit is niet gevaarlijk en het trekt in de loop van dagen of weken vanzelf weg. Om de klachten te verlichten, mag u een pijnstiller.
- bij het weghalen van de spatader kan letsel ontstaan aan een begeleidende zenuw die pal naast het bloedvat loopt. Dat kan bij de voet een wat dof gevoel geven. Meestal is dat tijdelijk, uiterst zelden is dat blijvend.

Nacontrole

Enkele weken na de behandeling komt u naar het spatadercentrum voor controle. Soms kiest de chirurg om een telefonische afspraak te maken. De chirurg belt u dan op de afgesproken dag.

b. Crossectomie

Soms lekt een klep in de ader in uw lies of knieholte. Wanneer dit het geval is kan de verbinding tussen de oppervlakkige aderen en de diepere gelegen beenader worden onderbroken. Dit wordt crossectomie genoemd. Hierdoor kan het bloed niet meer terugstromen in de ader. U kunt de ader missen, omdat de spatader niet goed functioneerde en het bloed nu langs een andere weg kan stromen.

Na de crossectomie

Op de plaats waar de snee is gemaakt in de huid ontstaat vaak een bloeditstorting (blauwe plek) maar die verdwijnt in de loop van een aantal weken vanzelf.

Direct na de behandeling krijgt u een verband om. Dit dient u 48 uur om te houden. We raden u aan lang staan te vermijden en veel te lopen. Begin daarmee zo snel mogelijk na de behandeling. U mag gerust een pijnstiller innemen als u last heeft van pijn.

Leg het been hoog wanneer u zit of ligt. Wij adviseren u de eerste week geen intensieve sporten te beoefenen. In verband met de kans op infectie raden wij u aan om de eerste twee weken na de behandeling niet te zwemmen, in bad of naar de sauna te gaan. Douchen kan geen kwaad.

Bijverschijnselen

Het is normaal als u na de ingreep bloeduitstortingen te zien zijn, dit trekt vanzelf weer weg. Wel dient u uit de zon te blijven zolang u nog blauwe verkleuringen heeft. Dit kan een (blijvende) verkleuring van de huid geven.

Mogelijke complicaties na een Crossectomie zijn:

- nabloeding op de plek waar de snee is gemaakt in de huid bij uw lies of knieholte;
- wondinfectie en trombose.
Neem dan contact op met het Spatadercentrum of met de eerste hulp op locatie Veldhoven.
- ontstekingsreactie van de behandelde ader (tromboflebitis).
Het been voelt dan ter plaatse warm en pijnlijk aan en het kan wat rood zijn. Dit is niet gevaarlijk en het trekt in de loop van dagen of weken vanzelf weg. Om de klachten te verlichten mag u een pijnstiller.

Nacontrole

Enkele weken na de behandeling komt u naar het spatadercentrum voor controle. Soms kiest de chirurg om een telefonische controle afspraak te maken. De chirurg belt u dan op de afgesproken dag. Soms wordt er gekozen voor een operatie in dagbehandeling.

c. Diepe perforantectomie

Als een verbindingsader tussen de oppervlakkige en diepe aderen lekt wordt deze operatief verwijderd met behulp van plaatselijke verdoving. De chirurg zoekt de ader die verwijderd moet worden op met het echoapparaat (duplex), waarna deze wordt afgetekend. Via een kleine incisie wordt de lekkende ader onderbonden en doorgeknipt. De huid wordt daarna met oplosbare hechtingen dichtgemaakt. Hierover komt een pleister.

Na de perforantectomie

Op de plaats waar de snee is gemaakt in de huid ontstaat vaak een bloeduitstorting (blauwe plek) maar die verdwijnt in de loop van een aantal weken vanzelf. Direct na de operatie krijgt u een drukverband voor 24 uur om uw been. Dit zorgt ervoor dat de vorming van bloeduitstortingen beperkt blijft. Het verband mag u na een dag verwijderen. We raden u aan lang staan te vermijden en veel te lopen. Begin daarmee zo snel mogelijk na de behandeling. Wij adviseren u de eerste week geen intensieve sporten te beoefenen. In verband met de kans op infectie raden wij u aan om de eerste twee weken na de behandeling niet te zwemmen, in bad of naar de sauna te gaan. Douchen kan geen kwaad.

Bijverschijnselen

Het is normaal als u na de ingreep bloeditstortingen te zien zijn, dit trekt vanzelf weer weg. Wel dient u uit de zon te blijven zolang u nog blauwe verkleuringen heeft. Dit kan een (blijvende) verkleuring van de huid geven.

Mogelijke complicaties na een diepe perforantectomie zijn:

- nabloeding, wondinfectie en trombose. Neem dan contact op met het Spatadercentrum of met de eerste hulp op locatie Veldhoven.
- soms wordt een huidzenuwtje gekwetst waardoor een tijdelijk dove plek ontstaat.
- ontstekingsreactie van de behandelde ader (tromboflebitis). Het been voelt dan ter plaatse warm en pijnlijk aan en het kan wat rood zijn. Dit is niet gevaarlijk en het trekt in de loop van dagen of weken vanzelf weg. Om de klachten te verlichten mag u een pijnstiller gebruiken.

Nacontrole

Enkele weken na de behandeling komt u naar het spatadercentrum voor controle. Soms kiest de chirurg om een telefonische controle afspraak te maken. De chirurg belt u dan op de afgesproken dag.

d. Combinatie met EVLT en of een Muller behandeling

Als de ingreep te uitgebreid is, kan dit gecombineerd met de EVLT en/of Muller behandeling op de operatiekamer plaatsvinden. De ingreep blijft hetzelfde als op de polikliniek.

Meer informatie

Het spatader spreekuur vindt plaats op locatie Eindhoven. Voor meer informatie kunt u terecht op <https://chirurgie.mmc.nl>.

Nederlandse Hartstichting en de Hart & Vaatgroep

De Nederlandse Hartstichting en de Hart & Vaatgroep geven goede informatiebrochures uit over spataderen. Meer informatie:

- Nederlandse Hartstichting:
telefoonnummer (0900) 30 00 300
www.hartstichting.nl
- Vereniging van Vaatpatiënten (VVVP):
telefoonnummer (030) 6594651
www.hartenvaatgroep.nl
- Het strippen van een spatader kunt u ook bekijken op onze Engelstalige website
www.vascularprocedures.com.

Telefoonnummers

Heeft u nog vragen, neem dan contact op via telefoonnummer (040) 888 85 50.